

PREMIKI

V nadzornem svetu Zavarovalnice Maribor po novem poleg starih nadzornikov kot predstavnika kapitala sedita nekdanji predsednik uprave Save Re **DUŠAN ČEČ** in aktuar te zavarovalnice **JANEZ KOMELJ**.

Delničarji družbe Alpetour, špedicija in transport, so, zaradi preteka mandata sedanjim članom nadzornega sveta družbe izvolili nova člana nadzornega sveta, predstavnika delničarjev, **ALEKSANDRA MODRIJANA**, in **VINKA GRADIŠARJA**.

Novi nadzorniki Slovenskih železnic so na ustanovni seji za predsednika imenovali **ANDREJA GODCA**.

Ker svet Zdravstvenega doma Ljubljana tudi na ponovljenem razpisu za direktorja zavoda ni izbral nobenega kandidata, so za vršilca dolžnosti za eno leto imenovali **RUDIJA DOLŠKA**. Dosedanji direktor družbe Intereuropa-East v Moskvi, **ESAD AJETI**, je vodenje moskovske Intereuropine odvisne družbe prepustil domačinu **MIHAELU NOVODVORSKEMU**.

DELO FT

Brezplačna priloga dnevnika Delo
Izvršni urednik priloge Delo FT
Damjan Viršek
Urednica gospodarstva
Lidija Pavlovčič
Likovni urednik
Slavimir Stojanović / Futro
Infografika
Športnet
Tehnična urednica
Mojca Perčič
Oglasno trženje
Bojana Vrenjak Lavrenčič
Odgovorni urednik Dela
Darjan Košir
Predsednica upravnega odbora Dela, d. d.
Andrijana Starina Kosem
epošta: ft@delo.si

KOLUMNA

Zlato, naložba življenja

IRENA MORO

Zlato je simbol in hranilec vrednosti. Ko govorimo o naložbi v zlato, je dobro poznati nekatera pomembna zgodovinska ozadja. V bogatih elitah se je nekoč trgovalo le z zlatom. Prva civilizacija, ki je uporabljala zlate kovance kot menjalno sredstvo, je obstajala na področju današnje Male Azije 600 let pred našim štetjem. O prvih menjalnih zlatih kovancih, Etruščanih, zlatu v Rimskem carstvu, privilegijih vladarjev, povezanih s kovanjem zlatega denarja, zlatih kronah, zlatu kot »ultima ratio rerum« piše zgodovinar Peter Bernstein v čudoviti knjigi, *The Power of Gold*.

Zakaj pa zlato še danes vzbuja posebno zaupanje med vlagatelji, in to povsod po svetu? Zakaj v času razvite tržne ekonomije, valut vse več gospodarstvenikov, politikov in po novem tudi francoski predsednik Nicolas Sarkozy razmišljajo o morebitni vrnitvi zlatega standarda? Morda na osnovi podatka, objavljenega v poročilu Mednarodnega denarnega sklada (IMF), da vstopamo v najnevarnejše finančno obdobje po letu 1930?

Zlata svetovna menjava je imela štiri faze: obdobje bimetalizma od leta 1819 do 1859, klasični zlati standard od 1871 do 1914, zlati menjalni standard od 1924 do 1931, in standard Bretton Woods od 1947 do 1971, ta je bil v bistvu dolarski,

čeprav je bil dolar implicitno pokrit z zlatom. Čas čistega zlatega standarda je bil torej dokaj kratek. Leta 1868 je bilo še vedno veliko različnih vrst monetarnega standarda, od čistega zlatega do papirnatega. Šele okoli leta 1908 so skoraj vsa gospodarstva temeljila na zlatu. Z izbruhom prve svetovne vojne, samo šest let pozneje, so čisti zlati standard skoraj povsod ukinili in ga niso nikoli povsem obnovili. Ekonomski zgodovinarji navajajo dve bistveni prednosti tega sistema: dolgoročno cenovna stabilnost in relativno nizke dolgoročne obrestne mere.

Ko govorimo o zlatu, moramo omeniti pogodbo, sklenjeno v Bretton Woodsu leta 1944. Določila je vezavo ameriškega dolarja na zlato v razmerju 35 ameriških dolarjev za čisto unčo in s tem o »priključitvi« drugih valut na dolar v določenem menjalnem razmerju. Predsednik Richard Nixon je leta 1971 zlati standard ukinil, cena zlata pa se od takrat naprej na svetovni borzi oblikuje samostojno. Na vrhuncu zlatega standarda so bile ZDA mogočen upnik; danes so dolžnik. Želim se osredotočiti na možnost vrnitve ameriškega dolarja na zlati standard, navsezadnje je že od leta 1945 prevladujoča mednarodna valuta. Ali obstajajo razlogi za vrnitev k zlatemu standardu?

Vse, kar smo zadnje čase naredili, je to, da smo se preusmerili s trga dobrin na trg dobičkov, kar je seveda ključno za način, s katerim je svetovna ekonomija rasla in pripeljala do recesije. Zlato bo na svetovnih finančnih trgih očitno v prihodnje vse bolj vzbujalo zaupanje, tudi v Sloveniji.

Zlato je po definiciji iz knjige *Kapitalizem* (Alan Greenspan), luksuzna dobrina, ki ni dostopna

vsakomur, in kot takšna je primerna kot menjalno blago. Leta 1966, davno pred tem, ko je postal guverner FED (Federal Reserve System), je v svoji knjigi zapisal »zlato in ekonomska svoboda sta nerazdružljiva, zlato je lastnina«. Menim, da je zelo pomembna njegova besedna zveza, ki se lahko uresniči v bližnji prihodnosti: »V odsotnosti zlatega standarda ni mogoče zavarovati prihrankov pred inflacijo!«

Zlato je naložba kriznih časov. Je edina varna naložba. V ZDA ali v Avstriji naložbeniki prisegajo na zlate kovance, v Sloveniji, družbi brez tradicije na področju naložb v zlato, pa na težje zlate palice. V današnjih časih pa je dobro razmišljati predvsem o manjših, likvidnejših enotah. Pomembno se mi zdi, da so naložbeniki v Sloveniji prepoznali priložnost, da svoje premoženje zavarujejo z zlatom.

EU vsako leto izda uradni seznam zlatih kovancev vsega sveta, ki so v naslednjem trgovalnem letu oproščeni plačila davka na dodano vrednost. Na seznamu so vsi uradni zlati kovanci, izdani po letu 1800, kar pomeni, da je naložbenik z njimi likviden. Kovanci, ki jih niso izdale centralne banke, so medalje, niso zakonito plačilno sredstvo ter nimajo lastnosti naložbenega zlata. Pomembno je tudi, da naložbeniki v Sloveniji lahko kupijo likvidno zlato najbolj priznanih kovnic sveta, zlate kovance moderne dobe, kot so dunajski filharmonik, kanadski javorjev list, avstralski kenguru, angleška Britanija, ameriški orel ter zlate palice, ki jih sprejema tudi švicarski in avstrijski bančni trg.

Zanimiv je podatek, da imajo vse centralne banke v lastništvu le petindvajset odstotkov svetovno pridobljenega zlata,

preostalih petinsedemdeset odstotkov pripada zasebnikom. Evropske centralne banke so leta 1999 s FED sklenile sporazum, s katerim je uradni bančni sektor postal pomemben regulator ponudbe in povpraševanja na svetovnem trgu. Centralne banke sporazuma ne spoštujejo in ga verjetno tudi v prihodnje ne bodo, zato že zdaj kovnice ne dobivajo dovolj zlata za predelavo.

V lanskem letu so zlati rudniki nakopali 2.385 ton oziroma 3,6 odstotka manj zlata kot leta 2007. Kitajska je lani prvič prevzela primat na svetovnih trgih in postala največja proizvajalka zlata. Sledi ji Indija, največja potrošnica zlata na svetu. Tudi ni naključje, da je bila ena zadnjih konferenc LBMA, združenja bankirjev, trgovcev, zlatih rudnikov in analitikov s področja plemenitih kovin, v Mumbaju. Guverner indijske centralne banke je celo poudaril možnost zlate podlage za njihovo valuto.

Leto 2009 bo po napovedih stroke leto izzivov na področju trgovanja z zlatom. Z naraščanjem cen na svetovnih borzah so vlagatelji, ki ne razumejo zlata kot dolgoročne naložbe, s prodajo že začeli vnovčevati dobičke. Kakorkoli že, pred nekaj dnevi mi je Peter Florjančič, starosta svetovnega izumiteljstva v devetdesetem letu življenja, rekel: »Zlato je edina naložba, ki se mi je v življenju na daljši rok res izplačala.«

IRENA MORO, direktorica Moro&Kunst, družbe za trgovanje z naložbenim zlatom

UTRINKI

JANKO KOSMINA, poslavljajoči se predsednik NS Istrabenza, se strinja, da smejo banke Igorju Bavčarju gledati pod prste:

»Če je bil Janez Lotrič toliko časa predsednik uprave Petrola, je toliko laže prokurist v Istrabenzu.«

Vir: Delo

JOŽE ANDERLIČ, nepremičninski podjetnik, se ne vznemirja pretirano zaradi krize:

»Vrednost zemlje je vedno enaka, saj je omejena dobrina. V nasprotju s trenutnimi nihaji je njena vrednost večna in trajna.«

Vir: Finance

RADOVAN ŽERJAV, poslanec DZ, ugotavlja, da nudi delo v parlamentu manj izzivov od ministiranja:

»Gotovo sem operativec. Človek akcije torej. Želim, da za mano nekaj ostane, da se nekaj vidi. Res je, da pri delu v parlamentu to pač ni najbolje izraženo. Brez dvoma pa mi bolj ustrezajo delovna mesta, kjer je potrebna akcija.«

Vir: Mag

DRAGO KOS, predsednik komisije za preprečevanje korupcije, je opozoril, da je lahko tudi ravnanje po zakonu negospodarno:

»Uradne osebe, zaposlene v uradu predsednika republike, niso gospodarno ravnale z javnimi financami pri najemu letala za obisk predsednika republike v BiH konec lanskega leta. Čeprav so strogo spoštovali postopek, niso upoštevali enega temeljnih načel javnega naročanja, to je načela gospodarnosti.«

Vir: Delo

BORUT PAHOR, predsednik vlade, je trdno prepričan, da vlada ukrepa protikrizno:

»Za glavni dosežek vlade v prvih stotih dneh štejem pravočasne in učinkovite ukrepe za blažitev finančne, gospodarske in socialne krize.«

Vir: Finance